

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

22.10.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ Румен Радев – управител на „Асарел-Трейд“ и председател на УС на АИКБ, даде старт на мащабен проект за съхранение на енергия в Твърдица

Председателят на Управителния съвет на АИКБ и управител на „Асарел-Трейд“ ЕООД Румен Радев постави началото на изграждането на система за съхранение на електрическа енергия в Твърдица.

Церемонията по първата копка се проведе в присъствието на министър-председателя Румен Радев, министъра на енергетиката Ива Петрова, министъра на иновациите и дигиталната трансформация Иван Василев, както и на представители на партньорите по проекта.

Системата ще бъде с капацитет 300 МВтч и ще работи на технологията Tesla Megapack 2XL.

Тя е първата от три планирани инсталации, които „Асарел-Трейд“ ще реализира в партньорство с „Пауър Профит“ и „Тесла“. Общият капацитет на трите проекта ще надхвърли 2300 МВтч.

Те са част от инвестиционна програма за модернизация на енергийната инфраструктура на стойност над 350 млн. евро.

В обръщението си председателят на УС на АИКБ определи първата копка като начало на дългосрочен процес: от подготовката на площадката и изграждането на инфраструктурата до присъединяването на съоръжението към електроенергийната система.

Той изрази увереност, че проектът ще бъде завършен в срок, и подчерта значението на дългосрочните инвестиции в България.

Той посочи още, че компанията разширява дейността си към цифровата критична инфраструктура и решенията, свързани с изкуствения интелект. Съхранението на енергия е важна част от тази визия.

След церемонията се проведе и среща между министър-председателя, министъра на иновациите и дигиталната трансформация, министъра на енергетиката и представители на Tesla. На нея бяха обсъдени потенциални бъдещи инвестиции в България.

✓ Как Ирландия превръща предизвикателствата на зеления преход във възможности за нова заетост?

Доц. д-р Милена Ангелова, изпълнителен заместник-председател на АИКБ, посети обучителния кампус Mount Lucas в Ирландия, където годишно се обучават 5000 души, включително работници от засегнати от енергийния преход производства.

Ирландският опит предлага ценни решения и за българските въглищни региони – чрез целенасочена преквалификация, придобиване на практически умения и осигуряване на нови възможности за професионална реализация.

Изключително интересен е опита на National Construction Training Campus Mount Lucas, където гостуваме днес.

Доц. д-р Милена Ангелова представя идеи и факти, които да бъдат обсъдени и в рамките на Консултативния съвет за професионално образование и обучение, за да се приложат и в българската практика:

1. Центърът се ръководи от Борд за продължаващо образование и обучение.
2. На територията на Ирландия работят 16 Борда, структурирани по-скоро на регионален, а не на секторен принцип. Но има планове и за секторна специализация. Това е интересна дискусия, в светлината на стартиращата операция за пилотно прилагане на Секторните квалификационни фондове.
3. Кампусът в Маунт Лукас обучава годишно 5 000 учащи в регионите Offaly и Laois.

4. Формирането на нови умения посредством професионално образование и обучение е дало нов старт на кариерата на тежко пострадалите от „зеления“ преход заети в традиционни производства. В Ирландия това е добивът на торф за производство на електрическа енергия и отопление, като особено показателен е случаят на Bord na Móna. Мащабите на трансформацията там са съпоставими със случващото се с българското въглищно производство, а възможността за преквалификация и успешна кариера в ново направление – например, строителство, могат да бъдат успешно приложени и в България.

✓ ЕИСК прие становището на доц. д-р Милена Ангелова за възстановяването на световния воден цикъл

Пленарната сесия на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) прие становището „Водна дипломация в действие за възстановяването на световния воден цикъл“ на **доц. д-р Милена Ангелова, изпълнителен заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и член на ЕИСК.**

По документа тя работи съвместно с проф. Анна Тенгберг от август 2025 г., когато възниква идеята за неговото изготвяне. Важността на темата се подчертава и от решението на Генерална дирекция „Действия по климата“ (DG CLIMA) на Европейската комисия да възложи разработването му на ЕИСК като проучвателно становище.

Като автор на становището, доц. Ангелова е удовлетворена от големия интерес, който то предизвиква, и от новите неща, които е научила в процеса на неговото изготвяне.

Ето няколко от тях:

Темата е особено важна в контекста на разговора за Многогодишната финансова рамка 2028–2034, тъй като Общата селскостопанска политика е важен инструмент за осигуряване на инструменти за възстановяването на местните водни цикли чрез прилагане на концепцията за sponge landscapes и иновативни земеделски практики;

Важно значение има капацитетът за ранно предизвестяване. Технологичната революция, #Искусственият Интелект и дигиталните решения имат важен потенциал за набирането, обработката и анализа на данни, на основа на които да се разкрият тенденции и идентифицират рискове и опасности, като се намерят ефективни решения за тяхното избягване;

Становището е основано изцяло на научни разработки, които заемат 25% от текста. Именно набирането на данни и научни доказателства, които да помогнат проблема да се анализира и разбере задълбочено и да се намерят реални решения, е една от основните препоръки.

В становището се призовава за уеднаквяване на системата от индикатори, методи за измерване, протоколи за наблюдение и споделяне на данни и за насърчаване на основаното на доказателства управление;

В становището се предлага предстоящата Конференция по водите на ООН през декември в Абу Даби да излезе с решение за Знакова инициатива за възстановяване на световния воден цикъл, в рамките на Интерактивен диалог C on Water for the Planet.

България има сериозен научен и експертен потенциал да играе важна роля в този процес, като доц. Ангелова разчита на активност и иновативни решения.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Евростат коригира данните за дефицита по държавния бюджет от 3,5 на 4%

Евростат коригира данните за дефицита по държавния бюджет от 3,5 на 4%.

Основната причина са неосчетоводени разходи за ремонт на пътища, обясниха от министерството на финансите. По закон дефицитът трябва да бъде до 3 на сто.

От финансовото министерство обясниха, че преизчисленият дефицит ще се отрази и върху бюджетите на държавата през следващите години.

В момента срещу страната ни има започната процедура за свръхдефицит.

✓ Евростат: Цените на горивата в България нарастват най-рязко в ЕС за втори пореден месец

В България цените на горивата през септември са продължили да растат с най-голям годишен темп сред страните от Европейския съюз, сочат най-новите данни на Евростат.

Цените на дребно на горивата и смазочните материали за личен транспорт у нас са наддали с 42,2 на сто през миналия месец, отнесено към септември 2025 г. Така страната ни е регистрирала най-значителен ценови ръст сред всички страни членки на ЕС за втори пореден месец, след като през август също заемаше позицията.

В България поскъпването на горивата и смазочните материали се ускорява за втори пореден месец през септември след увеличението през юли и август със съответно 22,2 и 34,5 на сто.

Цените на горивата и смазочните материали за личен транспорт в Европейския съюз са се увеличили с 31,4 на сто през септември тази година спрямо същия месец на 2025 г. Това представлява ускоряване на цените спрямо поскъпването с 16,9 на сто през юли и с 23,8 на сто през август.

През септември годишното увеличение на цените е било по-голямо, отколкото през юли и август 2026 г. в 26 държави от ЕС.

През септември 2026 г. спрямо същия месец на предходната година три държави от ЕС са регистрирали поскъпване над 40 на сто: България (42,2 на сто), Естония (40,6 на сто) и Литва (40,2 на сто).

В други 12 държави увеличението е над 30 на сто, като варира от 37,5 на сто в Чехия до 30,3 на сто в Португалия. Най-слабо поскъпване е отчетено в Унгария (+6,9 на сто), следвана от Ирландия (+17,7 на сто) и Швеция (+19,9 на сто).

Цените на дизела в ЕС са се повишили с 5,9 на сто, а на бензина - с 6,7 на сто

На месечна база през септември 2026 г. цените на дребно на дизеловото гориво в ЕС са нараснали с 5,9 на сто, а тези на бензина - с 6,7 на сто. През август цените на дизела се повишиха с 8,3 на сто, а на бензина - с 3,3 на сто спрямо юли 2026 г. През септември спрямо предходния месец дизеловото гориво е поскъпнало в 26 държави от ЕС. Най-големи увеличения са отчетени в Швеция (12,8 на сто), Латвия (+10,3 на сто) и Полша (+9,7 на сто). Най-малки са били повишенията в Испания (2,4 на сто), Хърватия (2,5 на сто) и Румъния (3,0 на сто). В България ръстът е бил 5,5 на сто.

При бензина също 26 държави са регистрирали увеличения на цените между август и септември 2026 г. Най-голямо е поскъпването в Швеция (+13,8 на сто), Полша (+9,7 на сто) и Естония (+9,5 на сто), а най-малко - в Кипър (3,8 на сто), Румъния (4,2 на сто) и Словения (4,6 на сто). България отбелязва месечно повишение на бензина с 6,3 на сто.

БНР

✓ ЕЦБ: ИИ и зелената икономика помагат на еврозоната да се справя с енергийния шок

Икономиката на еврозоната преживява тазгодишния енергиен шок по-добре от очакваното, с по-ниска зависимост от изкопаеми горива, по-силна фискална подкрепа и бум на инвестициите в изкуствен интелект, които спомагат за поддържането на растежа, заявиха в сряда икономисти от Европейската централна банка.

Цитираната от Ройтерс оценка, която е публикувана в блог на ЕЦБ, допълва нарастващия дебат сред централните банкери относно това дали структурните промени в световната икономика повишават растежа, инвестициите и лихвените проценти след епоха на относителна слабост.

Еврозоната е засегната от рязко покачване на цените на петрола и газа, след като войната в Иран наруши енергийните пазари, което отново засили опасенията за нарастване на инфлацията и допринесе за глобалната разпродажба на държавни облигации, повишавайки тяхната доходност (лихвите по обслужването на дълга). Единният валутен блок обаче продължава да бележи икономически растеж, а бизнес проучванията показват, че експанзията остава непокътната.

Икономистите от ЕЦБ Оскар Арсе, Герит Кюстер и Беатрис Пиерлуиджи изчисляват, че икономиката на еврозоната сега е само около наполовина зависима от петрола, отколкото в началото на 90-те години на миналия век, което ограничава въздействието на шоковете от цените на енергията.

По-високото производство на енергия от възобновяеми и ядрени източници също отслаби връзката между цените на газа и разходите за електроенергия в няколко европейски страни.

В блога на ЕЦБ също така се посочва, че търговията, свързана с изкуствения интелект, се е превърнала във "важен попътен вятър" за еврозоната, като поръчките за износ, свързани с технологии, и секторите, свързани с ИИ, се представят по-добре. Фискалният импулс, в размер на 0,5% от БВП, е два пъти по-голям от очаквания в края на миналата година, главно благодарение на разходите на германското правителство за отбрана и инфраструктура, посочват икономистите на ЕЦБ.

Въпреки това те предупреждават, че голяма част от тази подкрепа може да се окаже временна. Глобалното търсене, фискалните стимули и инвестициите в изкуствен интелект могат да отслабнат, оставяйки блока изложен на риск, ако геополитическото напрежение се влоши или енергийните пазари претърпят нови смущения.

Констатациите идват в момент, когато ЕЦБ обсъжда по-нататъшни увеличения на лихвените проценти, за да спре инфлацията, предизвикана от цените на енергийните пазари, като третото увеличение за годината се очаква през декември.

✓ САЩ удължиха с месец изключението от санкциите срещу "Лукойл"

Министерството на финансите на САЩ удължи отново - този път с един месец - изключението от санкциите срещу "Лукойл", което позволява продажбата и прехвърлянето на собствеността върху чуждестранните активи на компанията.

Срокът за такава сделка трябваше да изтече на 22 октомври. Новият е 21 ноември.

Лицензът, издаден от Службата за контрол над чуждестранните активи, изрично забранява трансфера на всякакви средства по сметки в Руската федерация.

[Investor.bg](https://investor.bg)

✓ Министерството на финансите: Правителството трябва да предприеме непопулярни мерки заради дефицита

Правителството на „Прогресивна България“ е изправено пред задачата да предприеме спешни мерки и да осъществи необходимите реформи, голяма част от които са непопулярни, за да преодолее наследените фискални дисбаланси. Това се посочва в позиция на Министерството на финансите, разпространена до медиите след последните данни на НСИ и Евростат за размера на бюджетния дефицит за 2025 г., който достига 4%.

„Това изисква реалистично бюджетно планиране, строги ограничения, непопулярни мерки, прозрачност и финансова дисциплина. Целта е да се възстанови устойчивостта на публичните финанси и да се гарантира отговорното управление на държавните средства в дългосрочен интерес на България“, пише още в позицията на Министерството.

По-рано днес бяха публикувани окончателните данни на НСИ за дефицита на сектор „Държавно управление“ и държавния дълг. Според тях миналата година е завършила с дефицит на начислена основа в размер на 4% от БВП, а не на 3,5%, както показваха предварителните данни. Това е отразено и в информацията на Евростат.

Според финансовото министерство този резултат потвърждава наличието на неосчетоводени разходи в баланса на Агенция „Пътна инфраструктура“. Дефицитът за 2025 г. надхвърля референтната европейска стойност от 3% от БВП и поставя въпроса доколко реалистично са били оценени бюджетните перспективи и рисковете пред устойчивостта на публичните финанси, пише още в съобщението.

От финансовото министерство отбелязват, че още през 2025 г. са били налице признаци за нарастващ натиск върху публичните разходи, свързан с възнагражденията в публичния сектор, социалните плащания и публичните инвестиции, като не са били предприети адекватни действия и мерки за компенсиране на този натиск и връщане на публичните финанси в рамките на изискванията на фискалните правила.

„Последиците от натрупаните фискални дисбаланси се пренасят и върху бюджетите за следващите години. Неблагоприятната изходна позиция ограничава възможностите за бюджетна гъвкавост и увеличава необходимостта от последователни мерки за овладяване на дефицита. Когато реалното състояние на публичните финанси се различава от предварителните оценки, ефектът не се ограничава до една бюджетна година, а се отразява върху планирането и изпълнението на следващите бюджети“, пишат още от финансовото министерство.

Според институцията се налага обективен анализ доколко прогнозите са отразявали реалните рискове, съобразени ли са били разходните ангажименти с устойчивите приходи и предприети ли са навременни действия за ограничаване на дефицита.

Министерството на финансите подчертава, че именно от състоянието на публичните финанси е следствие процедурата за свръхдефицит срещу България.

Още с началото на управлението си настоящото правителство настоява, че дефицитът за 2025 г. е подценен и надвишава отчетените 3% от БВП, а разликата се дължи на „гимнастики с бюджета“ заради влизането в еврозоната. Представените днес данни на НСИ може да бъдат променени отново, след като в тях се отчете информацията от одита на Сметната палата, засягащ Агенция „Пътна инфраструктура“.

Още в началото на юни финансовия министър и вицепремиер Гълъб Донев обяви, че ако не бъдат взети мерки до края на годината, дефицитът за 2026 г. би достигнал над 7,4% от БВП заради неразплатени плащания, „скрити по чекмеджетата“. В

крайна сметка беше приет бюджет за 2026 г. с дефицит от 5,7%. Според плана на правителството, представен пред Европейската комисия минлата седмица, се очаква в края на годината да бъде отчетен дефицит от 5% от БВП. В предоставения пред ЕК бюджетен план са заложили някои приходни и разходни мерки, но липсват конкретни данни за параметрите на Бюджет 2027.

✓ ЕС е близо до реформа на пазара на секюритизация в опит да отключи милиарди за финансиране

Европейският съюз постигна предварително споразумение за отмяна на правила, свързани с управлението на пазарите на секюритизация – сделка, която може да отключи милиарди евро за финансиране на инициативи в ключови области като отбрана и климат, съобщава Bloomberg.

Депутатите са постигнали компромис на политическо ниво по напредъка на план, който ще позволи на банките да освободят още капитал за кредитиране на домакинства, фирми и инфраструктурни проекти. Рамката ще понижи капиталовите изисквания към банките за нискорискови сделки и ще намали административната тежест за пазарните участници. Рамката все още обаче се нуждае от финализиране и формално одобрение.

„Секюритизацията играе съществена роля в нашата финансова екосистема като освобождава капитал и подкрепя кредитирането“, коментира в изявление представител на ирландското правителство, което държи ротационното председателство на блока. „Нашата цел тук е проста: подкрепя за възстановяването на пазара без компрометиране на финансовата стабилност, защитата на инвеститорите или пазарната цялост“, се казва още.

Инициативата е част от проекта за съюз за спестявания и инвестиции на ЕС – пакет от реформи, чиято цел е да насочват финансови активи по-ефективно и да подкрепят растежа, финансирайки ключови индустрии.

Съюзът се опитва да придвижи реформите при секюритизацията на фона на геополитическа несигурност, високи енергийни цени, държавни дефицити и бум на изкуствения интелект, които увеличават рисковите премии на кредитния пазар.

Европа има общо 1,295 трлн. евро непогасена секюритизация, включително обезпечени със заеми задължения, към края на март, според Асоциацията на финансовите пазари в Европа. И макар сумата да е нараснала с 6,3% за година, тя остава само малка част от американския пазар на секюритизация.

Подкрепата за пазара на секюритизация е част от мерките, които бившият президент на Европейската централна банка Марио Драги очерта с цел засилване на икономическата конкурентност на блока. Преразглеждането на правилата за секюритизация започна през 2024 г.

Мениджър

✓ Европейските пенсии са сред най-добрите в света, но колко сигурни са те?

Нидерландия предлага най-добрата пенсионна система в света, според Глобалния пенсионен индекс (MCGPI) на Института Marsh CFA. Държавата с най-висок рейтинг получи оценка 85,8 от 100, следвана от Дания с 84,1 и Исландия с 84,0. Те са единствените европейски системи, получили най-висока оценка. Сингапур, Израел и Австралия допълват тази категория, която включва най-добрите пенсионни системи в световен мащаб.

Индексът сравнява 55 системи за пенсионни доходи, обхващащи 66% от световното население. Те измерват всяка система спрямо три основни подиндекса, които оценяват адекватността на пенсионните доходи, дали системите могат да продължат да осигуряват резултати и силата на тяхното управление и предпазни мерки, предава Euronews.

Според тези индивидуални приоритети класирането се променя съществено: Кувейт получава най-висок резултат по адекватност, Дания е начело по устойчивост, а Финландия е начело в подиндекса за интегритет, според Глобалния пенсионен индекс.

За да води в общата класация, пенсионната система трябва да комбинира добри обезщетения с дългосрочна устойчивост и високо ниво на интегритет. Тази комбинация донесе на Нидерландия първото място през 2026 г. за четвърта поредна година. Докладът я нарича „стабилна система за пенсионни доходи“, като държавната пенсия осигурява надежден праг на доходите, а допълнителни пенсии на работното място покриват повечето служители. Голям пул от инвестирани пенсионни активи помага за гарантиране на бъдещи плащания. Системата има силна регулация, управление и защита на членовете, което изгражда доверие, се казва в доклада.

Нидерландия в момента реформира пенсионната си система. Тя преминава от обещани обезщетения, обикновено свързани със заплатата и трудовия стаж, към индивидуални пенсионни фондове, базирани по-директно на вноските и възвръщаемостта на инвестициите.

Реформите идват, тъй като ниските лихвени проценти затрудняват финансирането на обещаните плащания, докато правилата за финансиране понякога забавят увеличението, за да се справи с инфлацията. Пенсиите на работното място също са по-малко подходящи за хора, които често сменят работата си или стават самонаети.

Очаква се преходът да приключи до 2028 г.

Сравнение на европейските пенсионни системи

Индексът сравнява 19 европейски държави, включително Турция.

След Холандия, Дания и Исландия, следващите най-добри пенсионни системи са в Швеция, Финландия и Норвегия, следвани от Швейцария, Обединеното кралство, Франция, Ирландия, Белгия, Германия, Португалия и Хърватия. Тези страни получиха оценки В+ или В, което показва системи със стабилни структури и много добри характеристики, но също така и области за подобрение.

Страните в следващите две категории, С+ и С, включват Испания, Полша, Италия и Австрия, със системи, които имат някои добри характеристики, но също така и големи рискове или недостатъци, които биха могли да подкопаят тяхната ефикасност или устойчивост. Тези категории включват САЩ и континентален Китай, двете най-големи икономики в света.

Няколко големи европейски системи предоставят добри обезщетения, но са изправени пред сериозни предизвикателства с дългосрочното финансиране.

Европейските страни с най-дългосрочни уязвимости включват Австрия, Италия и Испания.

Контрастът е особено рязък в Испания. Четвъртата по големина икономика в ЕС получи 83 точки за адекватност, което показва силни пенсионни обезщетения и ресурси, но само 33 за устойчивост.

Франция, втората по големина икономика в ЕС, получи 85 точки за адекватност, но само 49,3 за устойчивост.

В Европа Турция е на дъното на общата класация с най-нисък резултат за ресурси и финансиране сред оценяваните европейски страни. Нейният резултат за устойчивост също е сред най-ниските.

Докладът отбелязва, че световните системи за пенсионни доходи са изправени пред нарастващ натиск. Очаква се хората да живеят средно по-дълго, но намаляващите нива на раждаемост означават, че по-малко хора навлизат в работната сила, за да финансират пенсиите си.

Греъм Пиърс, глобален лидер на сегмента с дефинирани обезщетения в Marsh, заяви пред Euronews Business, че „едно от ключовите предизвикателства пред нефинансираните пенсионни системи е, че се очаква броят на пенсионерите спрямо работещите да се увеличи значително през следващите десетилетия“.

В тези системи днешните вноски на работниците помагат за изплащането на днешните пенсионери, вместо да се инвестират за изплащане на собствените им бъдещи пенсии.

Ръководителите на Европейската централна банка също така алармираха за дългосрочните перспективи на пенсионните системи в най-големите европейски икономики.

Президентът на Бундесбанк Йоахим Нагел заяви пред Handelsblatt през май 2026 г., че обвързването на пенсионната възраст в Германия с продължителността на живота след 2031 г. би могло да помогне. Той нарече новата частна пенсионна схема на страната, която трябва да бъде въведена в началото на 2027 г., „важна стъпка към по-силен капиталов пенсионен стълб“, но предупреди, че тя няма да е достатъчна за справяне с дългосрочните проблеми с устойчивостта.

В интервю за Le Figaro през този месец Франсоа Вилерой дьо Гало, тогавашен управител на Banque de France, предупреди, че финансирането на публичните разходи чрез дефицити прехвърля разходите към по-младите поколения. „Прехвърляме тежестта на дълга и пенсиите на нашите деца“, каза той.

През септември 2026 г. Европейската комисия призова за допълнителни спестявания наред с публичните пенсии, предупреждавайки за нарастващ натиск върху публичните бюджети и риска „твърде много хора да се сблъскат с рязък спад на доходите, когато се пенсионират“.

Адаптиране на системите към по-дълго и по-гъвкаво пенсиониране

За да се гарантира бъдещето на пенсионните системи, включително тези в Европа, без да се повишава възрастта за пенсиониране или да се намаляват обезщетенията, правителствата ще трябва да набират допълнителни приходи, за да финансират нарастващ брой пенсионери.

Според Пиърс, „това може да се постигне чрез по-високи данъци или осигурителни вноски или чрез даване на възможност и стимулиране на тези, които са готови и способни да работят по-дълго, да го правят, което също би генерирало допълнителни данъчни приходи“.

Докладът прогнозира, че пенсионните системи, които изясняват целите си, укрепват финансирането и вграждат гъвкавост в системата си днес, могат да се превърнат в едни от най-добрите пенсионни системи в бъдеще.

Докладът предполага, че пенсионните системи могат да бъдат направени по-устойчиви чрез увеличаване на частното пенсионно покритие за служителите и самонаетите лица, подобряване на управлението и прозрачността на частните пенсионни планове, повишаване на възрастта за пенсиониране, за да се отрази нарастващата продължителност на здравословния живот, и подпомагане на повече хора да работят в по-напреднала възраст, за да могат да спестяват повече за пенсиониране.

В доклада се препоръчва също така насърчаване на по-високи нива на частни спестявания и въвеждане на мерки за намаляване на разликата в пенсиите между половете и разликите, засягащи малцинствените групи.

Според Пиърс, по-младите работници не трябва непременно да очакват по-малко щедри държавни пенсии през следващите 10-20 години. Той обаче каза, че натрупването на инвестирани пенсионни спестявания заедно с държавните пенсии ще е необходимо, за да станат системите по-устойчиви.

Той също така очаква по-широко използване на схеми за автоматично записване в допълнение към държавните пенсии. Те автоматично записват работниците в пенсионна схема, обикновено с възможност за отказ. Вноските се вземат от заплатата им, често се допълват от работодателя им и се инвестират, за да осигурят доход заедно с държавната им пенсия.

Коментирайки страни като Франция и Испания, които получават високи оценки за адекватност, но ниски за устойчивост, Пиърс предупреди, че „без действия за подобряване на устойчивостта на публичните пенсионни системи, като например повишаване на възрастта за пенсиониране или въвеждане на елемент на предварително финансиране на ранен етап [инвестиране на пари сега, за да се помогне за изплащането на бъдещи пенсии], правителствата може в крайна сметка да се изправят пред трудни решения, тъй като съществуващите договорености стават непосилни“.

Тези решения могат да включват намаляване на пенсионните обезщетения, добави той. „Предприемането на действия сега може да помогне за запазване на очакванията за пенсиониране на днешните работници, като същевременно се избегне прехвърлянето на прекомерна финансова тежест върху бъдещите поколения“, каза той.

✓ WWF: Над 50% от компаниите в ЦИЕ са имали проблеми с водата през последните пет години

Повече от половината (52%) от 115 анкетираните компании от България, Чехия, Унгария, Румъния, Словакия и Украйна са били засегнати от поне едно значимо негативно събитие, свързано с водните ресурси, през последните пет години, включително прекъсване на дейността и нарастващи разходи. Това показва доклад на WWF, разработен съвместно с EY denkstatt Austria и изпратен до медиите от WWF-България.

Докладът „Водните рискове и готовността на бизнеса в Централна и Източна Европа“ се основава на проучване, проведено между април и юни тази година. Данните са предоставени от самите участници и са индикативни, а не статистически представителни за всички компании в региона, допълват от WWF-България.

Засушаването и недостигът на вода са начело сред очакваните рискове за бизнеса (49%), следвани от близо от наводненията и екстремните валежи (46%). Влошаването на качеството на водите, натискът върху екосистемите и регулаторната несигурност също са сред основните опасения на компаниите.

Перспективите също не са окуражаващи, пише още в доклада - 58% от компаниите очакват водните рискове да окажат умерено или значително влияние върху бизнеса им през следващите пет години. Данните показват значително разминаване между степента на излагане на риск и нивото на подготовка. Докато 46% от компаниите са оценили водните рискове в собствените си операции, едва 23% са направили такава оценка по веригите си на доставка. Над половината участници в проучването (53%) нямат специализирана стратегия за управление на водните ресурси, а само 7% смятат, че са много добре подготвени да управляват бизнес рисковете, свързани с водата.

По данни на WWF при оценката на въздействието върху водните ресурси 48% от компаниите са анализирали въздействието от собствената си дейност, докато едва 25% са направили това по веригите си на доставка. Близо половината от анкетираните компании (45%) очакват разходите им за управление на водните ресурси да останат без промяна през следващите три години. Само 28% планират увеличение на тези инвестиции, като едва 4% предвиждат значителен ръст.

Посланието към бизнеса е ясно: разпознаването на водните рискове е само първата стъпка. Компаниите трябва да оценят къде недостигът на вода, наводненията или влошаването на качеството на водите могат да нарушат дейността им, да застрашат веригите им за доставки или да увеличат разходите, казват от WWF.

„Дълго време водата се възприемаше като ресурс, който бизнесът може да приема за даденост – надежден ресурс, наличен винаги и навсякъде, когато е необходим. В Централна и Източна Европа това допускане става все по-трудно за поддържане“, заяви Андреас Бекман, изпълнителен директор на WWF Централна и Източна Европа, цитиран в

пресъобщението. Той допълни, че компаниите зависят от здравето на реките, влажните зони и сладководните екосистеми около тях.

Цената на бездействието може да се окаже много по-висока от цената на подготовката“, каза Вилибалд Калтенбрунер, управляващ партньор на EY denkstatt Austria.

[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

✓ НСИ коригира нагоре спорния дефицит за 2025 г.

Бюджетният дефицит на сектор "Държавно управление" в България през 2025 г. е достигнал 4% от брутния вътрешен продукт (БВП), или 4,66 млрд. евро, показват огласени днес окончателни данни на Националния статистически институт (НСИ). През пролетта предварителната оценка беше за дефицит от 3,5% от БВП, което означава, че окончателният резултат е по-неблагоприятен от първоначално обявения. Размерът на дефицита през 2025 г., когато управляваше правителството на Росен Желязков се превърна в спорна тема между ГЕРБ и "Прогресивна България", особено след като финансовият министър Гълъб Донев и премиерът Румен Радев няколко пъти коментираха публично, че реалният дефицит е по-голям от обявения в отчета за изпълнение на бюджета. Премиерът също така уточни, че показателят за 2025 година се преизчислява от ЕК.

Основната част от отрицателното бюджетно салдо е в подсектор "Централно управление" — 4,55 млрд. евро, или 3,9% от БВП. При местното управление дефицитът е 114 млн. евро, а при социалноосигурителните фондове — 4 млн. евро.

В същото време държавният дълг остава без промяна като дял от икономиката спрямо отчетеното по-рано равнище — 29,9% от БВП, или 34,8 млрд. евро.

Окончателната оценка на НСИ все още не слага точка на въпроса за размера на дефицита през 2025 г. Статистическият институт очаква одитния доклад на Сметната палата за проверките на пътни инфраструктурни проекти в публичния сектор, възложени от Народното събрание. След получаването на документа и допълнителен анализ данните могат да бъдат ревизирани. Промяна ще зависи и от последващата проверка и валидиране от Евростат.

Разминаването между предварителните и окончателните данни идва на фона на спора между ГЕРБ и "Прогресивна България" за състоянието на публичните финанси и за това как трябва да се оценява бюджетът за 2026 г.

В центъра на дебата е твърдението на президента Румен Радев, че реалният дефицит за 2025 г. е бил 5,7% от БВП, а не около 3%. Тази оценка беше представяна като аргумент за необходимостта от преоценка на състоянието на публичните финанси.

От ГЕРБ оспори думите на премиера. Бившият финансов министър Теменужка Петкова заяви, че Радев интерпретира фактите неправилно и че процедурата на Европейската комисия за прекомерен дефицит е свързана с прогнозите за 2026 г., а не с отчетения резултат за 2025 г.

През юли Съветът на ЕС откри процедура при прекомерен дефицит за България заради прогнозираното салдо от 4,1% от БВП през 2026 г. и очакването показателят да остане над европейския праг от 3% и през 2027 г. Страната трябва да предприеме мерки за корекция на прекомерния дефицит до 2029 г.

Спорът има и институционално продължение: ГЕРБ и "Продължаваме промяната" оспориха отделни аспекти на бюджета за 2026 г. пред Конституционния съд като искането на ГЕРБ беше бюджетът за 2026 г. да се обяви за противоконституционен, именно заради заложения в него дефицит от 5,7%. Вчера КС отхвърли това искане

✓ Разходите растат по-бързо от приходите: Дефицитът на ЕС се увеличи до 3,5% от БВП

Румъния, Унгария и Франция са държавите с най-голям бюджетен дефицит в Европейския съюз през второто тримесечие на 2026 г., показват най-новите сезонно коригирани данни на Евростат. Недостигът в Румъния достига 9,2% от брутния вътрешен продукт (БВП), в Унгария е 7,2%, а във Франция - 5,1%.

В другия край на класацията са държавите с бюджетен излишък. Най-голям е той в Кипър - 3,3% от БВП, следван от Гърция с 2,2% и Ирландия с 1,9%.

Като цяло бюджетният дефицит в ЕС се е увеличил до 3,5% от БВП през април-юни спрямо 3,1% през първото тримесечие. В еврозоната показателят нараства до 3,3% от 3,2% през периода януари-март.

Основната причина е, че държавните разходи растат по-бързо от приходите. В ЕС приходите са намалели като дял от икономиката от 46,4% до 46,3% от БВП, докато разходите са се увеличили от 49,6% до 49,8%. В номинално изражение

приходите са нараснали с около 25 млрд. евро за тримесечие, но разходите са се увеличили с приблизително 42 млрд. евро.

В еврозоната приходите са се понижали от 46,9% до 46,8% от БВП, а разходите са нараснали от 50% до 50,1%. За периода държавните приходи са се увеличили с около 21 млрд. евро, а разходите - с приблизително 28 млрд. евро.

За цялата 2025 г. бюджетният дефицит в ЕС остава 3,1% от БВП - без промяна спрямо 2024 г. В еврозоната показателят също е без изменение - 3%.

Почти всички държави членки са приключили 2025 г. с бюджетен дефицит. Изключения са Кипър с излишък от 3,6% от БВП, Дания с 2,9%, Гърция с 2%, Ирландия с 1,8% и Португалия с 0,7%.

Най-голям годишен дефицит е отчетен в Румъния - 7,8% от БВП, Полша - 7,2%, Белгия - 5,2%, и Франция - 5,1%. В 12 държави от ЕС бюджетният дефицит е бил равен на или надхвърлял 3% от БВП.

3e-news.net

✓ Кабинетът одобри мерки за енергийната сигурност, подкрепата за земеделието и конкурентоспособността на бизнеса

Министерският съвет прие за сведение резултатите от неформално заседание на енергийните министри от ЕС

Министерският съвет прие за сведение доклада с резултатите от участието на България в неформалното заседание на енергийните министри от ЕС, проведено на 28 - 29 септември 2026 г. в гр. Дъблин, Република Ирландия. В рамките на дискусиите държавите членки обмениха мнения за достъпността на енергията и енергийната сигурност на ЕС и неговите партньори.

По темата за достъпността на енергията България подчерта необходимостта от целенасочена публична подкрепа, съобразена с националните особености и уязвимостта на различните групи потребители. Страната представи предприетите мерки в подкрепа на енергоемките предприятия, небитовите потребители и най-уязвимите граждани и акцентира върху необходимостта краткосрочните мерки при кризи да бъдат допълнени от дългосрочни решения за енергийна ефективност, развитие на инфраструктурата, гъвкавост и диверсификация. Устойчивата достъпност на енергията следва да се разглежда в тясна връзка с енергийната сигурност, конкурентоспособността и социалната справедливост.

В дискусиата за енергийната сигурност България изтъкна значението на защитата на критичната енергийна инфраструктура, устойчивостта на енергийните системи и засилената координация между държавите членки и партньорите на ЕС.

Подчертано бе стратегическото значение на страната за сигурността на доставките в Югоизточна и Централна и Източна Европа, включително чрез развитието на Вертикалния газов коридор, диверсификацията на доставките от Каспийския регион и потенциала на Средния коридор - проект за свързване на Южен Кавказ и Централна Азия директно с европейския пазар.

Одобрени са резултатите от българското участие в заседанието на Съвета на ЕС по земеделие и рибарство

Правителството одобри доклада от участието на Република България в заседанието на Съвета на Европейския съюз по земеделие и рибарство на 28 - 29 септември 2026 г. в гр. Брюксел, Кралство Белгия.

В областта на земеделието Съветът обмени мнения по предложението за Регламент за определяне на условията за прилагане на подкрепата от Съюза за Общата селскостопанска политика. Министрите приветстваха като цяло постигнатия напредък, по-специално по-силния баланс между общите правила на ЕС и гъвкавостта, необходима за справяне с различните национални обстоятелства.

Делегациите призоваха за опростени правила за облекчаване на административната тежест, а също така и за по-голяма гъвкавост на разпоредбите, свързани с дегресивното подпомагане на доходите, основано на единица площ и определянето на тавани, които се разглеждат в контекста на преговорната кутия за Многогодишната финансова рамка. Част от държавите настояха за разяснения относно прехода между настоящия дългосрочен бюджет на ЕС и новия програмен период.

На заседанието беше обсъдена и ситуацията на пазара, по-специално вследствие на войната в Украйна. Няколко делегации отбелязаха леко подобрение или стабилизиране на селскостопанските пазари като цяло. Много от тях обаче продължиха да подчертават предизвикателствата, пред които са изправени земеделските производители, включително високите разходи за вложения и производство, особено за торове и енергия, както и по-ниските цени на продукцията.

Съветът обмени мнения относно възможни целенасочени мерки, гъвкавост и подкрепа от ЕС, които да помогнат на земеделските производители да се справят с последиците от тежката суша, както в краткосрочен, така и в дългосрочен план.

В областта на рибарството Съветът постигна частичен общ подход по предложението за регламент за определяне на условията за предоставяне на подкрепа от Съюза за Общата политика в областта на рибарството, за Европейския пакт за океана и за морската политика и политиката в областта на аквакултурата на Съюза за периода Министрите дискутираха и представеното от Комисията предложение за Регламент за изменение на Регламента за Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури по отношение на опростяването и транспонирането на Споразумението на Световната търговска организация за субсидиите в областта на рибарството. Делегациите като цяло приветстваха целите на предложението и подчертаха важността на бързия напредък в дискусиите, за да може секторът да се възползва от опростени процедури без забавяне.

В точка „Други въпроси“ България беше съвносител на два документа - с единия се отправя призив към Комисията за продължаване на Преходната национална помощ и след 2027 г., а с другия - да проучи начини за осигуряване на по-гъвкаво и пропорционално прилагане на мерките за контрол на болестите, като се отчита епидемиологичната обстановка; да намери подходящи решения за смекчаване на икономическото въздействие върху засегнатите животновъди; и да се възползва от опита, натрупан при справянето с неотдавнашни огнища, с оглед адаптиране на действащото законодателство на Съюза в областта на здравеопазването на животните.

Одобрен е проект на Меморандум за разбирателство с Националния орган по киберсигурност на Албания

Министерският съвет прие Решение за одобряване на проект на Меморандум за разбирателство между Държавна агенция „Национална сигурност“ на Република България и Националния орган по киберсигурност на Република Албания, като основа за водене на преговори.

Меморандумът предвижда създаване на рамка за сътрудничество между двете служби в областта на киберсигурността, с цел повишаване на способностите и устойчивостта.

Меморандумът не поражда права и задължения съгласно международното право и ще бъде сключен от председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ без последващо утвърждаване и обнародване.

Одобрена е позицията на България за участие в неформалното заседание на Съвета на ЕС по външни работи в част „Търговия“

Министерският съвет прие Решение за позицията на Република България за участие в неформалното заседание на Съвета на Европейския съюз по външни работи в част „Търговия“. Заседанието ще се проведе на 22-23 октомври 2026 г. в гр. Дъблин, Република Ирландия.

По време на пленарната сесия се предвижда министрите да обсъдят търговско-икономическите отношения между ЕС и Китай, както и потенциала на споразуменията за преференциална търговия между ЕС и трети страни.

Прието е изменение на Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027

Министерският съвет прие изменение на Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и от държавния бюджет.

Промяната на програмата осигурява възможност за прилагане на нов модел на възстановяване на средствата от страна на ЕК към България по част от ресурса по програмата чрез прилагане на подхода „финансиране, което не е свързано с разходи“ (financing not linked to costs). При този подход плащанията от страна на Европейската комисия се извършват въз основа на постигнати резултати и изпълнени етапи.

Използването на посочения подход ще позволи своевременно възстановяване на средства по обхванатите мерки още през 2026 г. и ще допринесе за постигане на годишната цел за сертифицирани разходи по правилото N+3 като така ще се избегне риска от загуба на средства.

Одобрена е българската позиция за предстоящото заседание на Съвета на ЕС по земеделие и рибарство

Кабинетът одобри позицията на Република България за предстоящото заседание на Съвета на Европейския съюз по земеделие и рибарство, което ще се проведе на 26 - 27 октомври 2026 г. в гр. Люксембург, Велико херцогство Люксембург. В областта на земеделието Съветът ще се стреми към постигането на частичен общ подход по предложението за Регламент за определяне на условията за прилагане на подкрепата от Съюза за Общата селскостопанска политика (ОСП). Република България продължава да настоява за включване в текста на интервенция за специфично подпомагане за маслодайна роза; намаляването и ограничаването на дегресивното плащане на площ (DABIS) да останат доброволни за държавите членки и да предлагат достатъчна гъвкавост, определяне на подходящи прагове и проценти в съответствие с техните селскостопански структури и национални обстоятелства, както и за запазване на възможността за приспадане на разходите за труд, свързани със селскостопанската дейност на бенефициентите, преди прилагане на намаленията и таваните на плащанията. Според Република България, преходната национална помощ (ПНП) трябва да продължи да се

прилага и след 2027 г. по решение на съответната държава членка, за да се избегне рязко намаляване на подпомагането в чувствителни земеделски сектори. Считаме, че принципът за ненанасяне на значителна вреда (DNSH) не следва да се прилага за частта ОСП от Националния и регионалния план за партньорство. Продължаваме да смятаме, че са необходими преходни мерки, които да гарантират непрекъснатост на подпомагането за земеделските стопани.

На заседанието министрите ще обсъдят и свързаните с търговията въпроси на селското стопанство, на базата на информация от Комисията. Република България счита, че Европейският съюз следва да подхожда с повишено внимание при договарянето и прилагането на търговските споразумения, в контекста на нарастващите геополитически кризи и инфлационни процеси. Важно е да се гарантира, че либерализацията на търговията няма да доведе до натиск върху вътрешния пазар и няма да подкопае конкурентоспособността на европейските земеделски производители.

Страната ни счита, че признаването и прилагането на принципите на регионализацията на Европейския съюз по отношение на заболяванията по животните (като например, но не само африканската чума по свинете, високопатогенната инфлуенца по птиците, чумата по дребните преживни животни) следва да бъде сред приоритетните въпроси в диалога с трети държави, включително в контекста на сключването и прилагането на споразуменията за свободна търговия.

В областта на рибарството по време на заседанието се очаква министрите да постигнат политическо споразумение по предложението за регламент на Съвета за определяне на възможностите за риболов, приложими в Балтийско море за 2027 г.

Република България няма да бъде пряко засегната от предложението за Регламент, тъй като не извършва риболовни дейности във водите, попадащи в обхвата му.

✓ Резерв за стабилност на пазара в рамките на СТЕ: Съветът на ЕС и Европарламентът постигнаха предварително споразумение относно целенасочено изменение

Съветът на ЕС и Европейският парламент постигнаха на 20 октомври предварително споразумение за изменение на правилата относно анулирането на квоти в Резерва за стабилност на пазара (MSR) към Системата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ). Това целенасочено изменение на MSR ще повиши дългосрочната пазарна ликвидност и предвидимост, като същевременно ще защити конкурентоспособността на индустрията. Предварителното споразумение подлежи на потвърждение от двете институции, преди да бъде официално прието.

Споразумението засилва способността на MSR да реагира на променящите се пазарни условия, включително на евентуално затягане на пазара след средата на 30-те години, предвид продължаващото намаляване на общия таван на емисиите. Актуализираните правила увеличават капацитета на MSR за евентуално освобождаване на квоти в бъдеще, с цел да предпазят европейската промишленост от екстремна волатилност на цените, като същевременно изпращат силен пазарен сигнал, включващ предпазни мерки срещу излишък от квоти.

MSR е механизъм, създаден за справяне с дисбалансите на пазара на въглеродни емисии чрез абсорбиране на излишни квоти или тяхното освобождаване, което цели стабилизиране на цените. Това целенасочено изменение не променя цялостната структура на MSR. В момента тече по-мощен преглед на СТЕ (ETS), който обхваща и правилата, регулиращи MSR.

„В отговор на призива на европейските лидери за ускорени действия, постигнахме балансирано решение относно Резерва за стабилност на пазара (MSR), което предоставя на европейската индустрия незабавна гъвкавост, като същевременно гарантира ценова стабилност и защитава целостта на пазара на въглеродни емисии в ЕС. ЕС изпълнява пътната карта „Една Европа, единен пазар““, коментира Дара О’Брайън, министър на климата, енергетиката и околната среда на Ирландия

Подготовка на Резерва за стабилност на пазара за бъдещите предизвикателства

Откакто през 2023 г. влезе в сила механизмът за анулиране, над 3 милиарда квоти бяха анулирани и премахнати от пазара, с което се възстанови балансът между търсенето и предлагането и се преодоля натрупаният в миналото излишък от квоти в рамките на СТЕ (ETS). Макар предложението на Комисията да предвиждаше безсрочно спиране на механизма за анулиране, съзакондателите (т.е. двете институции) постигнаха предварително съгласие по един балансиран компромис: механизмът за анулиране се запазва, но прагът за анулиране се повишава на 700 милиона квоти (в сравнение с настоящия праг от 400 милиона), като тази промяна влиза в сила незабавно след официалното приемане на предложението. По-големият брой квоти ще засили дългосрочната стабилност на пазара на въглеродни емисии на ЕС и ще осигури по-голям буфер срещу бъдещи пазарни колебания, като същевременно служи като предпазна мярка срещу прекомерно предлагане на квоти.

Съзакондателите се споразумяха също така, че в рамките на по-мощния преглед на Схемата за търговия с емисии (СТЕ, ETS) следва да бъде включено постепенно намаляване на прага за анулиране, за да се гарантира последователен цялостен подход.

Следващи стъпки

Предварителното споразумение подлежи на одобрение от Съвета и Европейския парламент. След това то ще бъде официално прието и от двете институции, след като бъде извършена правно-лингвистична редакция на текста.

Контекст

Предложението на Комисията е една от краткосрочните мерки, обявени от нея за справяне с високите и променливи цени на енергията, въпрос, залягал и в заключенията на Европейския съвет от март. Това е първо, самостоятелно изменение на резерва за пазарна стабилност, което ще бъде последвано от по-мощна реформа на резерва в контекста на прегледа на СТЕ – процес, който понастоящем се обсъжда в рамките на Съвета.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Продажбите на автомобили в Европа растат, китайските марки увеличават дела си

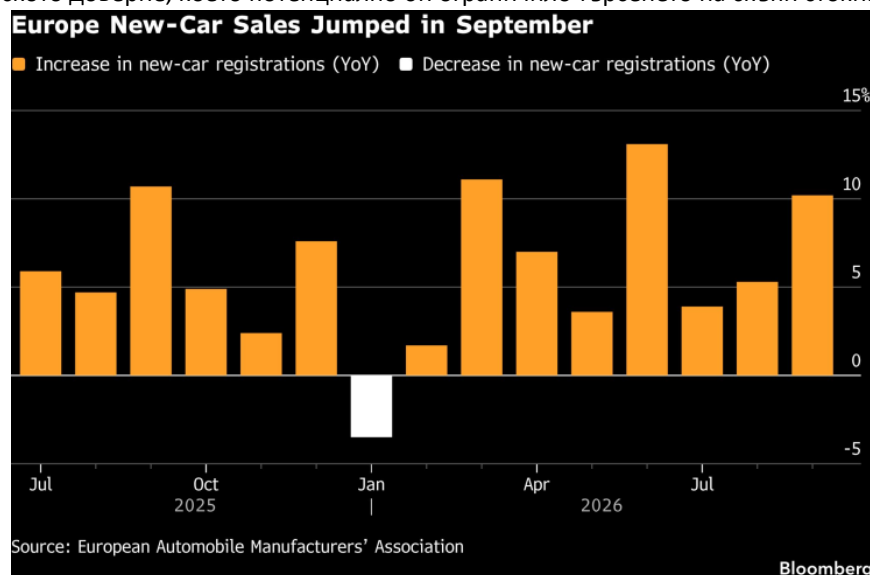
- Регистрациите на нови автомобили в Европа нарастват с 10% през септември до 1,36 милиона, отбелязвайки осми пореден месец на растеж
- Електрическите автомобили и plug-in хибридите достигат 43% от общите регистрации спрямо 32% година по-рано
- Chery увеличава почти три пъти регистрациите си през септември, а пазарният ѝ дял в Европа достига 3,9%

Растежът на продажбите на автомобили в Европа се ускори през септември, като тенденцията на увеличение продължава и през тази година. Купувачите все по-често избират електрически автомобили, а китайските производители печелят значителна част от разширяващия се пазар.

Регистрациите на нови автомобили са нараснали с 10% до 1,36 милиона през септември, съобщи в четвъртък Европейската асоциация на автомобилните производители (ACEA). Така пазарът отбелязва осми пореден месец на растеж.

Изцяло електрическите автомобили и plug-in хибридите формират 43% от всички регистрации спрямо 32% година по-рано. Продажбите на електрокари с батерии във Франция и Германия са се увеличили приблизително двойно.

Рекордните цени на горивата вследствие на войната в Близкия изток правят електрическите автомобили още по-изгодни от икономическа гледна точка. Държавните стимули във Франция и Германия също помагат да се намали разликата в по-високите им покупни цени. Енергийният шок обаче крие и обратен риск: той може да свие бюджетите на домакинствата и да отслаби потребителското доверие, което потенциално би ограничило търсенето на скъпи стоки.

Продажбите на нови автомобили в Европа отчетоха рязък ръст през септември

Подобрението на автомобилния пазар носи известно облекчение на европейски производители като Volkswagen AG. Печалбите им са под натиск заради слабото търсене в Китай, търговските бариери и необходимостта да намаляват разходите на вътрешните си пазари. Преходът към електромобили обаче има и отрицателни страни.

Volkswagen, както и конкуренти като Stellantis NV и BMW AG, все още печелят по-малко от електрически автомобил, отколкото от съпоставим модел с двигател с вътрешно горене. Това означава, че преходът към електрическо задвижване има своята цена.

Същевременно BYD Co. и Chery Automobile Co. засилват конкуренцията на европейския пазар, който досега беше доминиран от утвърдените производители.

Регистрациите на автомобили от китайски марки са се увеличили повече от два пъти от началото на годината, сочат данни на Bloomberg Intelligence. Според анализаторите китайските производители ще привлекат значителна част от растежа на европейския пазар.

Сред моделите, които печелят популярност, е Jaecoo 7 на Chery. Купувачите го сравняват с европейския конкурент Skoda Elroq на Volkswagen Group.

Продажбите на изцяло електрически автомобили продължават да растат в Европа. През септември електромобилите с батерии формират 31% от доставките

През септември Tesla Inc. продължи възстановяването си, като доставките ѝ нараснаха със 73%. Сред китайските производители най-силен ръст отчете Chery: регистрациите на нейните автомобили се увеличиха почти три пъти, а пазарният ѝ дял в Европа се покачи почти двойно до 3,9%.

Европейските производители търсят политическа подкрепа срещу натиска на конкуренцията

Утвърдените европейски автомобилни производители, които изпитват затруднения, получават все по-голяма политическа подкрепа на фона на ускоряващите се съкращения на работни места в сектора.

По-рано този месец Европейският съюз и Китай постигнаха принципно съгласие по споразумение, което ще ограничи вноса на китайски хибридни автомобили в ЕС след рязкото увеличение на доставките.

Франция и Германия също постигнаха споразумение да лобират пред ЕС за допълнително смекчаване на строгите ограничения за емисиите на въглероден диоксид при новите автомобили с двигатели с вътрешно горене, които трябва да влязат в сила от 2035 г.

Общата им позиция може да даде допълнителен тласък и на предложените правила „Произведено в Европа“, насочени към укрепване на местното производство.

✓ Забраната за унищожаване на непродадени луксозни стоки в ЕС има вратички

- Около 2500 продукта на луксозни марки бяха налични в Yoox на силно намалени цени – рядък признак за трудности на пазара на луксозни стоки.
- Експерти предупреждават, че в правилата на ЕС съществуват вратички, които биха могли да позволят на марките да продължат с унищожаването на стоки – например изключенията за изделия от кожа и продукти от лимитирани серии.
- От март следващата година ЕС ще изисква от компаниите за луксозни стоки да докладват колко непродадени продукта са унищожили и поради каква причина. Това може да предизвика негативна реакция от страна на клиентите, а също така да предостави на конкурентите чувствителна информация.

По-рано този месец клиентите в Yoox можеха да си купят велурени маратонки Brunello Cucinelli за 617 евро – около половината от цената им в официалния уебсайт на марката. Ако пък искаха да ги съчетаят с бежова миниполя на Gucci, тя се предлагаше за 800 евро – също с близо 50% отстъпка. А тениска на Burberry?

В сайта за електронна търговия тя се продаваше за по-малко от 200 евро, което е 60% под първоначалната ѝ цена. Като цяло, в Yoox бяха налични около 2500 артикула от тези три марки, предлагани със значителни намаления.

Това е ясен показател за предизвикателствата, пред които е изправен пазарът на луксозни стоки, тъй като дори заможните клиенти започват да ограничават разходите си. Производителите на висша мода и кожени изделия се стремят да избягват драстичните намаления или разпродажбата на излишни наличности, тъй като това вреди на аурата на ексклузивност, която се опитват да изградят около продуктите си.

Унищожаването

Именно поради тази причина понякога те са предпочитали да изгарят или унищожават непродадените си стоки – спорна практика, която вече е забранена в Европейския съюз, където са базирани най-големите марки в индустрията.

Експерти предупреждават, че съществуват множество вратички, които биха могли да позволят на марките да продължат с унищожаването на стоки. Въпреки това, стремежът на ЕС към по-голяма устойчивост в модната индустрия е на път да създаде сериозно предизвикателство за компаниите в луксозния сектор. От март следващата година съюзът ще изисква от тях да докладват колко непродадени продукта са унищожили и поради каква причина.

Това не само крие риск от негативна реакция от страна на клиентите и гражданското общество, но може и да разкрие пред конкурентите поверителна търговска информация за това как се продават определени колекции.

Новите правила създават риск от „двойно наказание“, отбелязва Жюли Ел Гузи, консултант в сферата на луксозните стоки. „Когато правите нещо, което може да се възприеме като осъдително, поемате огромен репутационен риск, а в луксозния сегмент репутацията е пряко свързана с това колко желан е един продукт.“

Мащабите, в които се унищожават луксозни стоки, станаха обществено достояние покрай съдебен процес в Хонконг по-рано тази година. През август четирима бивши служители в склад на Chanel Ltd. в града бяха осъдени на лишаване от свобода за срок от четири до седем години. Те са признати за виновни в заговор за кражба – извършен през 2016 и 2017 г. – на стоки на стойност около 1,12 милиона щатски долара, които са били предназначени за унищожаване чрез шредирание. Групата е била разкрита, а полицията е иззела над 700 артикула. „Chanel унищожаваше между 10 000 и 20 000 свои модни артикула на всеки 3 до 6 месеца, използвайки машина за раздробяване“, отбелязва съдията в мотивите към присъдата. Един от подсъдимите обяснява, че непродадените стоки на Chanel обикновено са били намалявани с 25% след шест месеца на пазара и с 50% след една година, като служителите са имали възможност да ги закупят на цена, равняваща се на 20% от стойността им на дребно. Ако в крайна сметка стоките не бъдат продадени, те са отивали за унищожаване.

В свое изявление от Chanel посочват, че цифрите, споменати по време на съдебния процес, не отразяват настоящите практики на компанията, „които са се променили в съответствие с ангажиментите ѝ за устойчивост“. От компанията уточняват, че вече произвеждат колекции само след получаване на поръчки чрез своите магазини, а продуктите, които не могат да бъдат продадени, се „насочват към повторна употреба, рециклиране или други решения в рамките на кръговата икономика“.

Според данни на Европейската агенция за околна среда, през 2020 г. в Европа годишно са били унищожавани (преди да бъдат използвани) между 264 000 и 594 000 тона текстилни изделия. Това количество се равнява на 4% – 9% от всички продукти на пазара и генерира до 5,6 милиона тона CO2 еквивалент – обем, приблизително равен на годишните емисии от един милион автомобила с бензинов двигател.

През 2022 г. Франция – страна, в която са базирани някои от най-големите имена в луксозната индустрия – прие закон за кръговата икономика. Той задължава модните компании да осигуряват повторна употреба, пренасочване към други цели или рециклиране на непродадените продукти. Правилата на ЕС – Регламентът за екопроектиране на устойчиви продукти (създаден по модела на френското законодателство) – влязоха в сила за големите компании през юли тази година. Правителството на Обединеното кралство заяви пред Bloomberg, че също подготвя мерки, свързани с кръговата икономика.

Ангажиментите

Още преди въвеждането на тези закони, редица компании вече бяха поели ангажименти да ограничат или напълно да преустановят унищожаването на непродадени стоки.

След натиск от страна на акционерите, през 2018 г. Burberry Group Plc обяви, че ще спре да унищожава непродадени артикули. В документа „Глобална екологична политика“ на компанията, актуализиран през април 2026 г., се посочва, че тя е „ангажирана да гарантира, че няма да се извършва унищожаване“. Уточнява се обаче, че под „унищожаване“ се разбира „изгаряне (с или без оползотворяване на енергия) или депониране на отпадъци“ – дефиниция, която според експерти оставя възможност за други алтернативи. От Burberry отказаха коментар.

През 2020 г. Kering SA – собственик на марки като Gucci и Saint Laurent – обеща да сложи край на тази практика, заявявайки, че „унищожаването на непродадени продукти е забранено в рамките на цялата група“. В последния доклад на компанията обаче думата „забранено“ вече не присъства; вместо това е записано: „Що се отнася до избягването на унищожаването на продукти, Kering спазва всички приложими нормативни изисквания“. От Kering отказаха коментар.

В доклада си за устойчиво развитие за 2023 г. Prada SpA (която притежава и марката Miu Miu) обяви, че в очакване на новите регулации на ЕС, забраняващи унищожаването на непродадени облекла и обувки, групата си поставя за цел „да избегне унищожаването (чрез нарязване) на непродадените стоки, считано от 2024 г.“

В докладите си за 2024 и 2025 г. Prada не предоставя актуална информация относно ангажимента си да не унищожава стоки, но неин представител заяви, че групата прилага „политика на нулево унищожаване, насочена към намиране на устойчиви решения за залежалите наличности и непродадените продукти“. От компанията допълват, че „от момента на въвеждането на тази политика не са унищожавани никакви продукти или материали“.

Вратичките

Въпреки че законодателството във Франция и в Европейския съюз забранява унищожаването на текстилни и модни продукти, в нормативните уредби и на двете места съществуват вратички.

Според Кристина Дийн, основател на R Collective – организация, която преработва стоки от луксозни модни къщи, предназначени иначе за унищожаване – във Франция компаниите могат да рециклират продукти, като ги нарязват или превръщат в целулозна маса за получаване на материали с по-ниско качество (например за изолация или влакна за килими). Тя описва това като „вратичка за измъкване“ от отговорност: „Вкарваш злато, а изкарваш боклук.“

През 2024 г. френските власти са извършили проверки на 110 компании в текстилния сектор – от представители на бързата мода до луксозни брандове. Това съобщи за Bloomberg представител на Министерството на финансите, който отказа да назове конкретните фирми. По думите му, резултатите от повечето проверки са имали предимно „образователен“ характер и не са довели до налагане на глоби. Санкциите за компаниите, които не спазват правилата, са незначителни – в размер на 15 000 евро.

Изискванията в правилата на ЕС изглеждат по-строги от тези във Франция, но юристи, експерти и представители на рециклиращия сектор, с които Bloomberg разговаря, посочват, че съществуват множество изключения. Те ще позволят на големите модни къщи да продължат да унищожават непродадените си стоки.

Законът не обхваща изделия от кожа, включително дамски чанти – които са основен стълб в луксозния моден бизнес и носят по-високи маржове на печалба в сравнение с повечето други артикули – както и някои продукти от лимитирани серии. Изключение се прави и за облекла, върху които има лого или търговска марка, които не могат да бъдат премахнати, без да се повреди самият продукт.

„Това създава един своеобразен, порочен стимул – самото премахване на тези стоки да се прави по-трудно“, заяви Сара Матийо, белгийски евродепутат, която участва в изготвянето на законодателството в ролята си на докладчик в сянка от името на групата на Зелените.

Компаниите могат да унищожат дадена дреха, ако разходите за нейния ремонт или възстановяване биха надвишили разходите за унищожаването ѝ и замяната ѝ с нова. Те също така имат право да унищожат стока, ако са направили опит да я препродадат – било то самостоятелно, или чрез благотворителна организация – но тя не е била продадена в рамките на осем седмици.

Много от изключенията бяха добавени късно в процеса, което накара екологичните групи да подозират, че индустрията е в състояние да повлияе на законодателството. Виола Волгемут, старши експерт по текстила и кръговата икономика в Deutsche Umwelthilfe, немска екологична неправителствена организация, го описва като „абсолютно перфектен пример за лобиране“.

Матийо каза, че въпреки че не е била обект на лобиране по времето, когато е бил написан законът, тя подозира точно това. „Не мога да го докажа, но не виждам защо в противен случай бихте поставили такива вратички“, каза тя.

Модната индустрия има значително влияние, особено в Италия и Франция - където почти 9% от индекса CAC 40 се състои от акции на три компании за луксозни стоки. Групи, включително LVMH Moët Hennessy Louis Vuitton SE, Hermès International SCA, Kering, Brunello Cucinelli SpA, Prada и Burberry, наемат повече от 140 000 работници заедно в Европа, според последните им годишни отчети.

Изпълнителният директор на Brunello Cucinelli Рикардо Стефанели каза в изявление, че компанията „с цялото си сърце“ приветства новото законодателство на ЕС, „не толкова защото променя начина, по който работим, а защото признава принцип, който винаги е бил дълбоко вкоренен в нашата философия и който последователно сме поддържали.“

Говорител на LVMH каза, че забраната на ЕС за унищожаване на непродадени стоки "е напълно съобразена с много от практиките, които вече прилагаме. Тази цел вече е адресирана от няколко години чрез френската регулаторна рамка, което прави новото европейско законодателство естествено продължение на принципите, които вече са вградени в нашите практики."

В последния си годишен доклад производителят на чанти Birkin Hermès пише, че се стреми да има „тренд към рециклиране за всички непродадени продукти до 2030 г.“, след като заяви в доклада си за 2023 г., че целта му е „100% от непродадените стоки на ниво група да бъдат дарени или рециклирани между 2025 г. и 2030 г.“, след като заяви, че е постигнал тази цел за Франция през тази година.

Законодателството на ЕС

За разлика от френските правила, законодателството на ЕС класифицира рециклирането като форма на унищожаване, което раздели хората в бизнеса.

Fédération de la Haute Couture et de la Mode, индустриалният орган, който организира седмицата на модата в Париж и представлява модни марки от висок клас, се бори правото на ЕС да позволи „висококачествено рециклиране“ и се надява да го добави през периода на преглед, който приключва през 2031 г. Говорител на FHCM каза, че групата „подкрепя амбицията“ на регламентите на ЕС.

Други, като Симоне Чимадомо, служител по проекти и политики в Rreuse, социално предприятие за кръгова икономика, казват, че нарязването на дрехи за рециклиране на тъканта все още е унищожаване и тъканта не е непременно повторно използвана.

"Има логика рециклирането да е включено, защото, ако наистина погледнете какво се случва механично с продукта, той се унищожава. Преработва се във вторичен материал", каза Чимадомо. "Този вторичен материал трябва да се използва. Но не винаги се използва, защото зависи от търсенето на рециклирани влакна или рециклиран полиестер в друг продукт."

Въпреки че е вероятно да има много заобиколни решения и вратички за луксозните компании, които искат да продължат да унищожават своите непродадени стоки, изискванията за докладване в рамките на закона могат в крайна сметка да доведат до по-мощни промени, казаха експерти.

Матийо, евродепутатът, казва, че мониторингът бързо ще разкрие кои вратички са твърде големи.

Конкурентният аспект на изискванията за докладване също може да бъде мощен, тъй като компаниите ще трябва да разкрият публично в стандартизиран формат кои продукти са се оказали непопулярни сред купувачите и е трябвало да бъдат унищожени.

„Изискванията за прозрачност всъщност биха могли да бъдат по-въздействащи от забраната за унищожаване на дрехи“, каза Wohlgemuth от Deutsche Umwelthilfe. „Това е много ново, защото текстилната индустрия се опита да замече всичко под килима – не само по отношение на екологичните групи, но и защото не искат конкуренцията да знае.“

[Капитал](#)

✓ Кой, защо и дали ограничава преноса на ток към България

Гърция ограничава износа към България на евтина електроенергия през деня, а вечер, когато токът е скъп, капацитетът отново се увеличава. Подобно твърдение през последните седмици има и за Румъния. А според участници на българския

пазар резултатът е по-скъп ток за предприятията и затруднено зареждане на батериите през деня, което води до по-високи цени дори в слънчевите часове.

В сигнал до КЕВР от 20 октомври Асоциацията за производство, съхранение и търговия с електроенергия (АПСТЕ) настоява за проверка на ограниченията по гръцката граница. От "Електроенергийния системен оператор" (ЕСО) обаче обясняват намалените преносни възможности с ремонти и изисквания за сигурността на свързаните електроенергийни системи. Компанията посочва още, че капацитетите се изчисляват по обща регионална методика, а не се определят свободно от всяка държава. Тоест проблем според преносния оператор няма.

Проверка на "Капитал" в данните на БНЕБ и ENTSO-E обаче потвърждава съществена част от пазарния проблем при Гърция. Между 1 и 19 октомври например българската цена е средно с 86.24 евро/MWh над гръцката в часовете от 09:00 до 19:00. В тези период преносният капацитет е използван изцяло и не е имало опция за повече внос на енергия. Вечер обаче цените на двете борси почти винаги съвпадат, когато възможностите за внос се увеличават.

При Румъния картината е по-различна - и там има отделни случаи на блокиран по-евтин внос, но през разглеждания период румънският ток като цяло е по-скъп от българския.

Как лимитът разделя цените

България, Гърция и Румъния участват в единното европейско свързване на пазарите "Ден напред". Общият алгоритъм EURNEMIA съпоставя поръчките за покупка и продажба с капацитетите, предоставени от системните оператори. Когато евтината енергия може да бъде пренесена към по-скъпия пазар, цените се сближават. При изчерпан капацитет разликата може да остане голяма.

Това е важно, защото на европейския пазар капацитетът за пренос освен лимит на количеството електроенергия, което може да бъде пренесено по електропроводите, представлява и търговски лимит, т.е. входна променлива в алгоритъма, която показва колко енергия максимално може да бъде изтъргувана между две държави.

Така общият пазар продължава да работи, но ограниченията пред обмена пречат на цените да се сближат.

На 10 октомври в 13:00 - 13:15 например цената в Гърция е 2.01 евро/MWh, а в България - 163.29 евро/MWh. Българската борса показва наличен капацитет за внос от Гърция от само 484 MW и той е използван изцяло. Допълнителни сделки в тази посока не могат да бъдат реализирани през границата при изчерпан капацитет, нищо че в Гърция има изобилие от евтин слънчев ток - той просто не може да стигне до България.

За целия период 1 - 19 октомври средната дневна цена (между 09:00 и 19:00 ч.) в България е 167.26 евро/MWh и 81.01 евро/MWh в Гърция. В същото време между 19:00 и 23:00 стойностите са съответно 259.43 и 260.62 евро/MWh, като в близо 95% от вечерните интервали цените съвпадат.

Ефектът за българските участници зависи и от посоката. Ограничаването на внос от по-евтин пазар (каквото е гръцкият през деня) повишава цените за потребителите в България и затруднява батериите, които се зареждат от мрежата. Ако бъде ограничен износът в момент, когато България има по-ниска цена, пък местните производители губят възможности за продажба, но потребителите могат да получат по-евтин ток.

Всичко започна в един септемврийски ден

Тенденцията за свиването на търговския капацитет започва още през септември. Тогава ЕСО съобщава, че за 25 и 26 септември гръцкият оператор IPTO/ADMIE намалява капацитета от Гърция към България до 550 MW в определени дневни часове. Обратната посока остава непроменена. На 1 октомври от Гърция публикуват съобщение за 3-4 октомври: пренос на 500 MW от Гърция към България и 700 MW в обратната посока (за часовете между 07:00 и 19:00). Посочената причина е спешна поддръжка на 400-киловолтовата линия.

Извън тези дни други публични съобщения за остатъка от октомври обаче липсват. Данните на ENTSO-E обаче показват дневен капацитет 500 MW през осем поредни дни - от 3 до 10 октомври.

Какво обяснява ЕСО

ЕСО свързва намалените възможности за обмен с ремонти и изисквания за сигурността на мрежата. За границата с Румъния операторът посочва конкретна причина: планов ремонт на 400-киловолтовия далекопровод между Варна и Меджидия Суд. Според компанията това е основното обяснение за намаления месечен капацитет за търговия от 1900 на 1500 MW.

За пазара "Ден напред" обаче се прави отделно изчисление. То отчита очакваното състояние на системата за конкретния ден и се извършва по обща регионална методика чрез координационния център SEleNe CC, обясняват от ЕСО. Затова в отделни часове капацитетът може да се различава от предварително определената месечна стойност.

В процеса по изчисление на преносните способности се взима под внимание цялостното състояние на електроенергийната система и всички елементи от електропреносната мрежа за даден период, а не само разполагаемостта на

междусистемните електропроводи, през които се осъществява трансграничният обмен с електроенергия, като всеки преносен оператор носи отговорност за сигурната и надеждна работа на системата в управляваната от него контролна зона. Бизнесът: търпим сериозни щети

В свой сигнал до енергийния регулатор от АПСТЕ описват проблема в детайл, като изразяват опасения за нарушаване на европейските правила за минимум 70% от изчисления междузонален преносен капацитет да се предоставя на пазара. Това се определя за всички отделни времеви интервали и подлежи на определени изключения, затова от АПСТЕ настояват КЕВР да провери дали ограниченията по границата с Гърция са в съответствие с правилата и дали има валидни основания за отклоненията.

Те заявяват също, че тези ограничения причиняват тежки и измерими вреди на българските участници на пазара и на по-широкото му функциониране. От асоциацията на Никола Газдов припомнят, че България е един от най-динамичните пазари за BESS в Европа и според водещата европейска асоциация SolarPower Europe за 2026 г. страната ни е на трето място сред пазарите на BESS в ЕС през 2025 г. с приблизително 3 GWh нововъведен капацитет.

Затова и алармират, че производителите на електрическа енергия и оператори на BESS са претърпели съществено намаляване на възможността си да изнасят електрическа енергия за гръцкия пазар, което е довело до значителни пропуснати приходи и ограничен достъп до пазара.

"Способността на България да внася електрическа енергия от Гърция в периоди на повишено вътрешно търсене или недостиг на снабдяване е била ограничена, с неблагоприятни последици за сигурността на снабдяването", пишат още в сигнала си от АПСТЕ.

В същото време подобни ограничения водят и до изкривяване на формирането на цените на едро. "Изкуственото ограничаване на трансграничните потоци възпрепятства сближаването на цените между българските и гръцките пазари на едро и изкривява ефективното разпределение на производствените ресурси в двете държави", пишат производителите.

Как се влияят цените?

Токът между България и Гърция "пътува" по няколко далекопровода. Ако един от тях авариира или бъде спрял за ремонт, товарът трябва да се преразпредели, без мрежата да се разпадне. Когато трансграничният капацитет бъде ограничен, пазарът се разделя и свръхпредлагането срива вътрешните борсови цени в Гърция, а пазарът в България губи достъп до евтиния внос, което ограничава предлагането и повишава цените.

[Cross.bg](https://cross.bg)

✓ Тем и гости в сутрешните блокове

БНТ, „Денят започва“

- Тема: След спешната среща за тунела "Топли дол" - какви са решенията на километричните задръствания? И още: за ключовите проекти и мерките срещу незаконното строителство; Гост - министър Иван Шишков.
- Тема: Сигурността в Черно море и има ли напрежение между властта и опозицията дни преди вота; Гост - депутатът от ГЕРБ-СДС Георги Георгиев.
- Тема: Арест на кмета на Белица - какви са обвиненията?
- Надценките при основните храни и търговските практики.; Гост Николай Вълканов от Сдружение за модерна търговия.

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Арест за кмета на Белица
- Тема: Как продължава битката със спекулата при храните; Гост- Мая Манолова
- Тема: Защо жители на столичен район седмици са без топла вода

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - 6,6 млн. избиратели при 6,42 млн. население - как е възможно?

в. Труд - Съдът върна правата на хората на 4-часов работен ден

в. Телеграф - Всеки втори с ТЕЛК мизерства

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Двама кметове от ДПС в ареста. Радев: Схемите се разплитат! Пеевски: Репресия

- в. 24 часа - 14 пъти питат президентството за помилванията от месец насам, 14 пъти им отговарят
- в. Труд - Фалшиви пенсии пратени на прокурор
- в. Труд - Мобилни кабинети правят изследвания и прегледи в 17 области
- в. Телеграф - Радев: Ще стигнем до върха на олигархичната пирамида
- в. Телеграф - Камара на архитектите и еколози бият тревога: "Поправката Шишков" амнистира незаконни строежи
- Водещи интервюта*
- в. 24 часа - Кънчо Стойчев: На властта ѝ липсва скорост и убедителен разказ за това, което ще ни се случи утре
- в. Труд - Мария Матеева-Казакова: Неолибералният модел е подложен на сериозна атака
- в. Телеграф - Иван Кирилов от КТ "Подкрепа": Чакаме разговор с кмета, преди да мислим за протести
- Водещи анализи*
- в. 24 часа - Битката за второто място - Гюров или Костадинов?
- в. Труд - Един работник, трима шефове: Промени в Кодекса на труда заплашват правата на работещите
- в. Телеграф - Оправете байпасите край всяка магистрала

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2026 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.